

На основу члана 22. Закона о јавним предузећима Републике Србије ("Сл. гласник РС 15/2016), члана 36. Одлуке о промени оснивачког акта Ј.П. "Водовод"- Врање Скупштине Града Врања, члана 32. Одлуке о усклађивању пословања јавног предузећа Ј.П. "Водовод"-Врање са Законом о јавним предузећима Скупштине Града Врања и члана 57. Статута ЈП "Водовод" Врање, Надзорни одбор на 14. седници одржаној 17.07.2025. године доноси

ПРАВИЛНИК О БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ

Члан 1.

Овим Правилником уређује се спровођење и унапређивање безбедности и здравља на раду у ЈП Водовод Врање и то:

1. права на безбедност и здравље на раду,
2. обавеза и надлежности Саветника, односно Сарадника за безбедност и здравље на раду,
3. организације и спровођења послова за безбедност и здравље на раду,
4. обавеза у обезбеђивању и спровођењу мера за безбедност и здравље на раду,
5. одговорности у обезбеђивању и спровођењу мера за безбедност и здравље на раду,
6. оспособљавања запослених за безбедан издржав рад,
7. специфичне здравствене заштите запослених,
8. начина провере запослених под утицајем алкохолних пића или других средстава зависности,
9. обавеза и начина прегледа и испитивања средстава за рад,
10. лична заштитна опрема,
11. вођења евиденција,
12. обавеза предузећа према инспекцији рада,
13. прелазне и завршне одредбе

Члан 2.

Заштита здравља, безбедност лица на раду и спречавање настанка професионалних обољења спроводи се применом савремених техничких, организационих, здравствених, образовних и других мера неопходних за стварање безбедних услова за рад, као и превентивних мера у складу са законом. У случајевима када постојећим прописима нису прописане мере и средства за безбедност и здравље на раду, Академија ће утврдити интерна правила, односно процедуре засноване на опште признатим мерама безбедности и здравља на раду.

ПРАВО НА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ

Члан 3.

Право на безбедност и здравље на раду имају:

1. лица која су у радном односу и лица ангажована ван радног односа;
2. лице које се samozapošљава;
3. ученици и студенти који се, у складу са законом, налазе на обавезном производном раду, професионалној пракси или практичној настави или учењу кроз рад у систему дуалног образовања;

4. лица која, у складу са законом, обављају волонтирање;
5. лица која, у складу са законом, обављају привремене и повремене послове преко омладинске, односно студентске задруге;
6. лица која су упућена на додатно образовање и обуку по упућу носиоца послова запошљавања;
7. лица која учествују у организованим јавним радовима од општег значаја;
8. лица која се налазе на издржавању казне затвора док раде у привредној јединици завода за издржавање казне затвора (радионица, радилиште и сл.) и на другом месту рада;
9. лица која код послодавца обављају рад у складу са посебним законима;
10. лица која се затекну у радној средини, ако је о њиховом присуству упознат послодавац.

ОРГАНИЗАЦИЈА И СПРОВОЂЕЊЕ ПОСЛОВА ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ

Члан 4.

Послодавац је дужан да организује послове безбедности и здравља на раду. Послодавац је дужан да општим актом из члана 14. Закона о безбедности и здравља на раду ("Сл. гласник РС", бр. 35/2023), уговором о раду односно другим уговором у складу са прописом којим се уређује рад, уреди обавезе и одговорности у вези са свакодневним праћењем и контролом примене мера безбедности и здравља на раду. За обављање послова безбедности и здравља на раду послодавац је дужан да ангажује једно или више лица са којима има закључен уговор о раду, а који испуњава посебне услове у складу са овим законом (у даљем тексту: саветник, односно сарадник за безбедност и здравље на раду). Послове безбедности и здравља на раду може да обавља лице које има положен стручни испит за обављање послова безбедности и здравља на раду и лиценцу за обављање послова саветника, односно сарадника за безбедност и здравље на раду. У делатностима из члана 48. Закона о безбедности и здравља на раду ("Сл. гласник РС", бр. 35/2023) послодавац који запошљава, односно радно ангажује од 251 до 500 запослених је дужан да закључи уговор о раду са пуним радним временом са најмање два саветника за безбедност и здравље на раду, а послодавац који запошљава односно радно ангажује више од 500 запослених је дужан да закључи уговор о раду са пуним радним временом са најмање три саветника за безбедност и здравље на раду. У свим осталим делатностима послодавац који запошљава, односно радно ангажује више од 500 запослених је дужан да закључи уговор о раду са пуним радним временом са најмање два сарадника за безбедност и здравље на раду.

ОБАВЕЗА И НАДЛЕЖНОСТИ САВЕТНИКА, ОДНОСНО САРАДНИКА ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ

Члан 5.

Послови саветника, односно сарадника за безбедност и здравље на раду јесу:

- 1) спроводи и учествује у поступку процене ризика;
- 2) учествује у изради програма обуке запослених за безбедан и здрав рад, програма обуке представника запослених и програма обуке руководиоца;
- 3) врши контролу и даје предлоге послодавцу у планирању, избору, коришћењу и одржавању средстава за рад, хемијских материја и личне заштитне опреме;
- 4) учествује у опремању и уређивању радног места у циљу обезбеђивања безбедних и здравих услова рада;
- 5) организује превентивна и периодична испитивања услова радне средине;

- 6) организује превентивне и периодичне прегледе и провере опреме за рад и прегледе и испитивања електричних и громобранских инсталација;
- 7) предлаже мере за побољшање услова рада, нарочито на радним местима са повећаним ризиком;
- 8) прати и контролише примену мера безбедности и здравља на раду у складу са организацијом послова безбедности и здравља на раду код послодавца;
- 9) прати стање у вези са повредама на раду и професионалним болестима, као и болестима у вези са радом, учествује у утврђивању њихових узрока и припрема извештаје са предлозима мера за њихово отклањање;
- 10) организује и спроводи обуку:
 - (1) запослених и других лица у складу са овим законом,
 - (2) представника запослених,
 - (3) руководилаца;
- 11) припрема упутства за безбедан и здрав рад и контролише њихову примену;
- 12) забрањује рад на радном месту или употребу средства за рад, у случају када утврди непосредну опасност по живот или здравље запосленог и обуставља рад на опреми за рад до отклањања уочених недостатака приликом прегледа и провере опреме за рад из члана 15. став 4. овог закона;
- 13) организује лекарске прегледе запослених;
- 14) сарађује и координира рад са здравственом установом која обавља делатност медицине рада по свим питањима у области безбедности и здравља на раду;
- 15) сарађује са представницима запослених и Одбором за безбедност и здравље на раду по свим питањима у области безбедности и здравља на раду код послодавца;
- 16) води евиденције у области безбедности и здравља на раду код послодавца;
- 17) прати промену прописа и врши усклађивање аката послодавца, прати стандарде и технички напредак у области безбедности и здравља на раду.

ОБАВЕЗЕ У ОБЕЗБЕЂИВАЊУ И СПРОВОЂЕЊУ БЕЗБЕДНОСТИ ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ ПОСЛОДАВЦА

Члан 6.

Послодавац је дужан да обезбеди запосленом рад на радном месту и радној средини у којима су спроведене мере безбедности и здравља на раду и заустави сваку врсту рада који представља непосредну опасност за живот или здравље запослених.

Члан 7.

Послодавац је дужан да радни процес буде прилагођен телесним и психичким могућностима запосленог а радна средина, опрема за рад и лична заштитна опрема буду уређени да не угрожавају безбедност и здравље запосленог.

Члан 8.

Послодавац је дужан да, приликом организовања рада и радног процеса, обезбеди превентивне мере ради заштите живота и здравља запослених и то пре почетка рада запосленог, у току рада, као и код измене технолошког поступка у циљу избегавања ризика и могућих опасности и штетности на радном месту.

Члан 9.

Послодавац је обавезан да оспособљава запослене за безбедан и здрав рад, обезбеди запосленима коришћење средстава и опреме за личну заштиту као и да обезбеди одржавање средстава за рад и опреме за личну заштиту у исправном стању и да обавештава запослене о увођењу нових технологија и средстава за рад, као и о опасностима од повреда и оштећења здравља који настају њиховим увођењем.

Члан 10.

Послодавац је дужан да обезбеди запосленима, на основу Акта о процени ризика, прописане лекарске прегледе, пружање прве помоћи и оспособи одговарајући број запослених у пружању прве помоћи, спасавању и евакуацији у случају опасности.

Члан 11.

Послодавац је обавезан да запосленима да на употребу опрему за рад, личну заштитну опрему на којима су примењене прописане мере за безбедност и здравље на раду, обезбеди њихово одржавање и контролу њихове употребе у складу с наменом.

Члан 12.

Послодавац запосленима даје на употребу опрему за рад, личну заштитну опрему само ако располаже прописаном документацијом за њихову употребу и одржавање и ако је обезбедио све мере за безбедност и здравље на раду које су одређене том документацијом.

Члан 13.

Послодавац је обавезан да средства и опрему за рад, електричне, громобранске и друге инсталације одржава редовно у исправном стању, у складу са техничким прописима и постојећим стандардима и у роковима утврђеним упутством произвођача (обавезна провера пре прве употребе, после знатне реконструкције а најкасније у року од три године након претходног прегледа, осим периодичних прегледа и провере привремене електричне инсталације са уређајима, опремом и прибором, који се обављају у року од шест месеци од дана претходног прегледа и провере и периодичних прегледа и провере опреме за рад коју послодавац утврди актом о процени ризика, који се обављају у року утврђеном тим актом али не дужим од три године од дана претходног прегледа и провере) а све на начин који обезбеђује сигурност запослених.

Члан 14.

Послодавац је дужан да одмах, а најкасније у року од 24 часа од настанка, усмено, у писаној форми или електронским путем пријави надлежној инспекцији рада и надлежном органу за унутрашње послове сваку смртну, колективну или тешку повреду на раду, као и опасну појаву која би могла да угрози безбедност и здравље запослених. Послодавац је дужан да одмах, а најкасније у року од пет радних дана од дана настанка, усмено, у писаној форми или електронским путем пријави надлежној инспекцији рада лаку повреду на раду због које запослени није способан за рад више од три дана. Послодавац је дужан да, најкасније у року од пет дана од дана достављања мишљења здравствене установе која је утврдила професионалну болест пријави

надлежној инспекцији рада професионалну болест. Министарство надлежно за послове рада је дужно да на својој интернет страници учини доступним контакте дежурних инспектора рада.

Члан 15.

Извештај о повреди на раду и професионалној болести који се догоде на радном месту, послодавац је дужан да достави запосленом који је претрпео повреду, односно код кога је утврђена професионална болест, организацији надлежној за здравствено осигурање _____ и _____ Управи. Извештај о повреди на раду се подноси у писаном облику до успостављања Регистра повреда на раду у електронском облику. Садржај и начин издавања обрасца извештаја из става 1. овог члана прописује министар надлежан за послове рада.

Члан 16.

Послодавац је обавезан да запослене осигура од повреда на раду, професионалних обољења и обољења у вези са радом, у складу с Законом.

Члан 17.

Послодавац је дужан да оформи и води евиденције у области безбедности и здравља на раду, сагласно прописима.

Члан 18.

Послодавац је дужан да донесе Акт о процени ризика у писаној форми за сва радна места у радној средини и да утврди начин, мере и рокове за отклањање или смањење ризика _____ на _____ најмању _____ могућу _____ меру. Послодавац је дужан да донесе Акт о процени ризика за сва радна места на којима ученици обављају професионалну праксу или практичну наставу или учење кроз рад у систему дуалног образовања у складу са законом који уређује дуално образовање. Послодавац је дужан да обезбеди да мере утврђене актом о процени ризика буду интегрисане у све активности послодавца и на свим нивоима. Послодавац је дужан да измени акт о процени ризика у случају појаве сваке нове опасности или штетности и промене нивоа ризика у радном процесу, увођења новог радног места и нове технологије и промене услова радне средине. Акт о процени ризика заснива се на утврђивању опасности и штетности на радном месту у радној средини, на основу којих се врши процена ризика од настанка повреда и оштећења здравља запосленог.

ПРАВА, ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ ЗАПОСЛЕНИХ

Члан 19.

Запослени има право и обавезу да се пре почетка рада упозна са мерама безбедности и здравља на раду на радном месту и пословима на које је одређен и да се оспособљава за њихово спровођење.

Члан 20.

Запослени има право да послодавцу даје предлоге, примедбе и обавештења о питањима безбедности и здравља на раду и да контролише своје здравље према ризицима радног места. Запослени који ради на радном месту са повећаним ризиком, има право и обавезу да обави лекарски преглед на који га упућује послодавац. Запослени је дужан да ради на радном месту са повећаним ризиком, на основу извештаја здравствене установе која обавља делатност медицине рада којим се утврђује да је здравствено способан за рад на том радном месту.

Члан 21.

Запослени има право да одбије да ради у следећим случајевима:

1. ако му прети непосредна опасност по живот и здравље због тога што нису спроведене прописане мере за безбедност и здравље на радном месту на које је одређен, све док се те мере не обезбеде;
2. ако му послодавац није обезбедио прописани лекарски преглед или ако се на лекарском прегледу утврди да не испуњава прописане здравствене услове, за рад на радном месту са повећаним ризиком;
3. ако у току обуке за безбедан и здрав рад није упознат са свим врстама ризика и мерама за њихово отклањање;
4. ако свој рад обавља дуже од пуног радног времена, односно ноћу ако би, према оцени здравствене установе која обавља делатност медицине рада такав рад могао да погорша његово здравствено стање;
5. ако ради на средству за рад на којем нису примењене прописане мере за безбедност и здравље на раду;
6. ако није издата дозвола за рад.

Члан 22.

Када му прети непосредна опасност по живот или здравље, запослени има право да предузме одговарајуће мере, у складу са својим знањем и техничким средствима која му стоје на располагању и да напусти радно место, радни процес, односно радну околину. У том случају запослени није одговоран за штету коју проузрокује послодавцу.

Члан 23.

Ради безбедности и здравља на раду запослени је обавезан:

- да се пре почетка рада на одређеном радном месту упозна са прописима и мерама за безбедан и здрав рад и подвргне провери оспособљености за такав рад,
- да обавља послове и радне задатке са пуном пажњом у циљу обезбеђења здравља и живота како за себе тако и за остале запослене и лица која се нађу у радној средини,
- да се придржава утврђених мера за безбедан и здрав рад,
- да правилно и са максималном пажњом рукује средствима и опремом за рад, као и да поступа у свему по упутству произвођача,
- да наменски користи средства и опрему за рад и личну заштитну опрему, пажљиво и савесно њима рукује и одржава их стално у исправном стању,
- да захтева од послодавца замену неисправних, дотрајалих или неодговарјућих средстава за личну заштиту,
- да послодавца неодложно обавести о уоченим недостацима који би могли угрозити безбедност и здравље на раду,

- да у границама своје оспособљености и стручних знања и сам предузима неопходне мере за отклањање насталих недостатка који би могли угрозити безбедан и здрав рад,
- под утицајем алкохола, наркотика или других опијата не сме започети са радом нити наставити рад.

Члан 24.

Запослени је одговоран за штету коју себи, послодавцу или трећем лицу у току вршења рада или у вези са радом, својом кривицом нанесе, због непрописне односно немарне употребе средстава за рад или личне заштитне опреме или других средстава заштите на раду.

Члан 25.

Женама, омладини и инвалидима послодавац обезбеђује посебну заштиту на раду у складу са Законом.

ОДГОВОРНОСТ У ОБЕЗБЕЂИВАЊУ И СПРОВОЂЕЊУ МЕРА ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ

Права, обавезе и одговорности свих запослених у ЈП Водовод Врање, саветника за безбедност и здравље на раду и других руководиоца и шефова стручних служби и одговорних лица за спровођење прописаних мера безбедности и здравља на раду

Члан 26.

Сви запослени у ЈП Водовод Врање одговорни су за примену закона и других прописа из области безбедности и здравља на раду.

Члан 27.

Директор ЈП Водовод Врање је одговоран за унапређивање и спровођење безбедности и здравља на раду, а нарочито одговоран је да:

1. актом у писаној форми именује саветника, односно сарадника за безбедност и здравље на раду;
2. запосленом одреди обављање послова на радном месту и у радној средини на којима су спроведене мере безбедности и здравља на раду;
3. обавештава запослене и представнике запослених о опасностима и штетностима које могу да доведу до повреда на раду и оштећења здравља који настају увођењем нових технологија и средстава за рад и да у таквим случајевима донесе одговарајућа упутства за безбедан и здрав рад;
4. обучава запослене за безбедан и здрав рад;
5. обезбеди запосленима коришћење личне заштитне опреме на којима су примењене прописане мере за безбедност и здравље на раду, обезбеди њихово одржавање и контролу њихове употребе у складу с наменом. Дужан је и да спроведе обуку запослених за правилно коришћење личне заштитне опреме.
6. запосленима даје на употребу опрему за рад, средства и опрему за личну заштиту на раду само ако располаже прописаном документацијом за њихову употребу и

- одржавање и ако је обезбедио све мере за безбедност и здравље на раду које су одређене том документацијом
7. обезбеди одржавање средстава за рад и личне заштитне опреме у исправном стању и искључи из употребе средства за рад и личну заштитну опрему на којој настану промене због којих постоје ризици за безбедност и здравље запослених;
 8. ангажује правно лице са лиценцом ради спровођења превентивних и периодичних прегледа и провере опреме за рад и прегледа и испитивања електричних и громобранских инсталација, као и превентивних и периодичних испитивања услова радне средине, односно хемијских, физичких штетности (осим јонизујућих зрачења), микроклиме и осветљености и биолошких штетности;
 9. обезбеди на основу акта о процени ризика и оцене здравствене установе која обавља делатност медицине рада прописане лекарске прегледе запослених у складу са овим законом;
 10. обезбеди пружање прве помоћи, као и да обучи одговарајући број запослених за пружање прве помоћи;
 11. заустави сваку врсту рада који представља озбиљну, неизбежну и непосредну опасност за живот или здравље запослених.
 12. најмање осам дана пре почетка рада, надлежну инспекцију рада извести о:
 - 1) почетку свога рада;
 - 2) раду одвојене јединице;
 - 3) свакој промени технолошког поступка, уколико се тим променама мењају услови рада.
 13. запосленима изда на употребу опрему за рад и личну заштитну опрему, само ако су усаглашени са прописаним техничким захтевима, ако је њихова усаглашеност оцењена према прописаном поступку, ако су означени у складу са прописима и ако их прате прописане исправе о усаглашености и друга прописана документација.
 14. омогући континуирано усавршавање знања у области безбедности и здравља на раду запосленом кога одреди за обављање тих послова
 15. запосленима да на коришћење опасне хемијске материје и друге хемијске материје за које је прописана обавеза израде и достављања безбедносног листа само ако му је уз хемијску материју учинио доступним безбедносни лист, ако је обезбедио све мере које произлазе из садржаја безбедносног листа, као и додатне мере о условима којима се обезбеђује безбедност и здравље на раду у складу са прописима којима се уређују хемикалије.

Члан 28.

Спровођење и унапређивање безбедности и здравља на раду поред директор ЈП Водовод Врање обавеза је свих запослених, руководиоца и шефова других организационих целина, саветника за безбедност и здравље на раду, ангазоване службе за медицину рада и правних лица са лиценцом.

Обавезе и одговорности руководиоца, шефова, референата и пословођа:

1. обавезни су да обавесте саветника за безбедност и здравље на раду о пријему нових радника и свим променама у процесу рада у одсеку, како би се спровеле све превентивне мере за безбедан и здрав рад;
2. да одмах, о свакој повреди на раду, извести саветника за безбедност и здравље на раду, у случају смртне, тешке или колективне повреде на раду и обезбеди место повређивања у циљу вршења увиђаја;
3. да онемогући приступ местима на којима прети непосредна опасност од повређивања или здравствених оштећења запосленима који нису оспособљени за рад на тим местима, који нису добили посебна упутства и нису опремљена одговарајућим средствима и личном заштитном опремом.
4. да извештавају саветника за безбедност и здравље на раду о свим

врстама извођења радова у одсеку.

Члан 29.

Руководиоци, шефови и пословође у ЈП Водовод Врање су дужни да:

1. да запосленог који је под утицајем алкохола или других средстава зависности удаљи са рада, као и запосленог који пуши на местима где то није дозвољено;
2. да сарађује са саветником за безбедност и здравље на раду како би се спровеле прописане мере за безбедност и здравље на раду на свим радним местима на којима раде запослени;
3. да у случају пожара или других појава опасности организује отклањање узрока акцидента и/или евакуацију и спасавање лица и имовине и благовремено извести ватрогасну јединицу и друге органе;

Члан 30.

Запослени у котларници у ЈП Водовод Врање имају следећа права, обавезе и одговорност:

1. да пре почетка рада и у току рада врши контролу (електричних, водоводних инсталација против пожарних система, уређаја, опреме, апарата и средстава);
2. веће кварове пријављује руководиоцу Одсека, а лакше кварове сам отклања;
3. одговоран је за техничку исправност инсталација у предузећу;
4. да благовремено извештава руководиоца службе о свим проблемима који настају у вези безбедности и здрављу на раду;
5. да у просторију котларнице дозволи улаз само овлашћеним особама, па се забрана уласка неовлашћеним особама мора истакнути на улазним вратима;
6. да котларницу и котловске уређаје одржава чистим, као и простор око котлова у коме несме држати запаљиви материјал и предмете;

7. да у котларници држи само потребан приручни алат;
8. одговоран је да одржава простор испред котлова и котларнице у коме несме стајати пепео и отпадна шљака. Отпадну шљаку одлагати на место намењено тој намени;
9. одговоран је за одговарајуће проветравање котларнице, како би се спровео довољан број измена ваздуха потребних за безбедан рад котла;
10. да врата на котлу мора држати затворена;
11. забрањено је пушење у котларници;
12. обавезан је да носи задужену личну заштитну опрему. Запослени на одржавању хигијене су дужне:
 1. да редовно одржавају хигијену радних просторија;
 2. да редовно врше дезинфекцију прописаним средствима, подове, радне површине и радне просторије објекта у циљу заштите од ковида;
 3. дужне су да редовно воде евиденцију о извршеној дезинфекцији просторија објекта и да спроводе све остале мере у складу са препорукама у циљу заштите од ковида.
 4. врше редовно уклањање наслага снега и леда на прилазима зграда, насипањем камене соли у зимском периоду.
 5. постављају и редовно одржавају отираче за обућу испред улаза у зграду у циљу спречавања уноса воде и нечистоћа на обући.
 6. у условима када су изражене падавине, у току зиме при појави снега и леда, пажљиво се кретати и обавезно је пребрисавање подних површина при улазу запослених и студената као и странака, сувим поступком (зогером и сувом крпом)
 7. избегавају чишћење у времену када је активна настава и када се запослени налазе у одсецима.
 8. чишћење врше пре почетка наставе или при крају радне смене односно чистити подове у току “мирних сати”- затишје у раду, пре или после редовног радног времена.
 9. ограниче пролаз кроз простор док се под не осуши.
 10. користе суве методе чишћење кад год је то могуће.
 11. увек део пода у простору који се чисти оставе у сувом стању, а кад се очишћени део осуши, очисте остатак пода. На пример: очисти само пола простора па касније и другу половину.
 12. поштују упутства произвођача за намену и употребу производа за чишћење подова.
 13. да подне површине одржавају у сувом стању.
 14. обавезне су да носе задужену личну заштитну опрему.

ОБУКА ЗАПОСЛЕНИХ ЗА БЕЗБЕДАН И ЗДРАВ РАД

Члан 31.

Запослени има право и обавезу да се упозна са свим врстама ризика и мерама за њихово отклањање на пословима на које је распоређен у циљу стицања потребних знања за безбедан и здрав рад у складу са законом и општим актима предузећа. Обука запослених за безбедан и здрав рад обавља се према посебном Програму

обуке за безбедан и здрав рад.

Члан 32.

Послодавац је дужан да изврши обуку запосленог за безбедан и здрав рад:

1. код заснивања радног односа, односно другог радног ангажовања;
2. премештаја на друге послове;
3. приликом увођења нове технологије или нових средстава за рад или промене опреме за рад,
4. код промене радног процеса.

Члан 33.

Обуку запослених за безбедан и здрав рад послодавац обавља теоријски и практично, у складу са програмом обуке за безбедан и здрав рад који доноси послодавац.

Програм обуке за безбедан и здрав рад садржи општи и посебни део.

Општи део програма обуке обухвата упознавање запослених са правима, обавезама и одговорностима у области безбедности и здравља на раду из закона и подзаконских прописа, као и упознавање са општим актима послодавца у области безбедности и здравља на раду.

Посебни део програма обуке обухвата упознавање са свим потенцијалним опасностима и штетностима на радном месту, процењеним ризицима и мерама за безбедан и здрав рад.

Провера теоријске и практичне обучености запосленог за безбедан и здрав рад обавља се на радном месту.

Периодичне обуке за безбедан и здрав рад запосленог који ради на радном месту са повећаним ризиком врше се најкасније у року од једне године од дана претходне обуке, а на осталим радним местима најкасније у року од три године од дана претходне обуке.

Члан 34.

Ако послодавац одреди запосленом да обавља послове на два или више радних места, дужан је да запосленог обучи за безбедан и здрав рад на сваком од тих радних места.

ОСПОСОБЉАВАЊЕ ЗАПОСЛЕНИХ ЗА ПРУЖАЊЕ ПРВЕ ПОМОЋИ

Члан 35.

Послодавац је дужан да обезбеди пружање прве помоћи, да обучи одговарајући број запослених за пружање прве помоћи и обезбеди средства и опрему за пружање прве помоћи узимајући у обзир процењене ризике, радни процес, организацију, природу и обим радног процеса, број запослених који учествују у радном процесу, број радних смена, број локацијски одвојених јединица, учесталост повреда на раду и удаљеност до најближе медицинске помоћи.

Обуку запослених за пружање прве помоћи врши здравствена установа која обавља делатност медицине рада у складу са законом којим се уређује здравствена заштита, као и Црвени крст Србије, у складу са посебним законом.

ОСПОСОБЉАВАЊЕ ЗАПОСЛЕНИХ КОЈИ ОБАВЉАЈУ ПОСЛОВЕ ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ

Члан 36.

Послодавац је дужан да омогући континуирано усавршавање знања у области безбедности и здравља на раду запосленом кога одреди за обављање тих послова. Континуирано усавршавање знања саветника за безбедност и здравље на раду, сарадника за безбедност и здравље на раду, координатора за безбедност и здравље на раду у фази

извођења радова, одговорног лица за обављање послова прегледа и провере опреме за рад и прегледа и испитивања електричних и громобранских инсталација, одговорног лица за обављање послова испитивања услова радне средине, односно хемијских и физичких штетности (осим јонизујућих зрачења), микроклиме и осветљености и одговорног лица за обављање послова испитивања услова радне средине – биолошких штетности, услов је за обнављање лиценце.

Послодавац је дужан да обезбеди плаћено одсуство за континуирано усавршавање знања, ради обнављања лиценце, у складу са законом.

ПОСЛОВИ СА ПОСЕБНИМ УСЛОВИМА РАДА

Члан 37.

Ако су Актом о процени ризика дефинисана радна места са повећаним ризиком, послодавац је у обавези да врши периодичне лекарске прегледе запослених на том радном месту.

Заштита запослених који обављају послове с повећаним ризиком подразумева бројне и разнолике видове заштите њиховог здравља и живота. Послови с повећаним ризиком се разликују од осталих послова по томе што су веома штетни за људско здравље, а могу бити и ризични по људски живот, чак и онда када се у организацији доследно примењују законски и други прописи из области заштите запослених и заштите на раду.

Из наведених разлога, прописане су и додатне, појачане мере заштите запослених који наведене послове обављају. Установа које има радна места са повећаним ризиком је у обавези је да осим општих мера предузме и посебне на заштити здравља и живота запослених. Уобичајени видови такве (законске и организационе) заштите су: скраћено радно време, дужи годишњи одмор, редован здравствени преглед ради праћења здравственог стања запослених, посебна заштитна опрема и друго.

ПЕРИОДИЧНИ ПРЕГЛЕДИ И ПРОВЕРЕ ОПРЕМЕ ЗА РАД

Члан 38.

Превентивним и периодичним прегледима и проверама опреме за рад проверава се и утврђује да ли су на опреми за рад према прописаном Правилнику о поступку прегледа и провере опреме за рад и прегледа и испитивања електричних и громобранских инсталација и испитивања услова радне средине ("Службени гласник РС", број 76 од 13./ 2024). која се користи у процесу рада, примењене мере безбедности и здравља на раду утврђене прописима у области безбедности и здравља на раду, техничким прописима, стандардима и упутствима произвођача.

Члан 39.

У ЈП Водовод Врање периодичном испитивању подвргава се опрема за рад у складу са Актом о процени ризика и важећом законском регулативом. Приликом набавке нове опреме за рад потребно је добити атест или сертификат о придржавању и примењивању прописаних мера и норматива заштите на раду на оруђима и уређајима које издаје продавац приликом испоруке. Сви документи морају бити преведени на српски језик.

Члан 40.

О извршеном прегледу и провери опреме за рад издаје се стручни налаз кориснику опреме за рад, најкасније у року од 30 дана од дана обављеног прегледа и провере опреме за рад

Уз стручни налаз правно лице које је обавило прегледе и провере опреме за рад прилаже копију лиценце тог правног лица и одговорног лица које је потписало стручни налаз. Закључак стручног налаза потписује одговорно лице са лиценцом. Стручни налаз потписује одговорно лице у правном лицу.

Послодавац у складу са Законом о безбедности и здрављу на раду правном лицу са лиценцом ставља на располагање неопходну документацију и обезбеђује све услове за несметан и безбедан рад (упутство за употребу и безбедан рад, ажурну скицу положаја опреме за рад у простору, безбедан приступ опреми за рад, присуство руковаоца, по потреби пробни терет и сл.).

РОКОВИ ЗА ПРЕВЕНТИВНЕ И ПЕРИОДИЧНЕ ПРЕГЛЕДЕ И ПРОВЕРЕ ОПРЕМЕ ЗА РАД

Члан 41.

Периодични прегледи и провере опреме за рад обављају се у року који је утврђен техничким прописима и стандардима или који је одређен упутством произвођача, а најкасније у року од три године од дана претходног прегледа и провере, осим периодичних прегледа и провере привремене електричне инсталације са уређајима, опремом и прибором, који се обављају у року од шест месеци од дана претходног прегледа и провере и периодичних прегледа и провере опреме за рад коју послодавац утврди актом о процени ризика, који се обављају у року утврђеном тим актом али не дужим од три године од дана претходног прегледа и провере.

Превентивни прегледи и провере опреме за рад обављају се пре почетка коришћења, односно пре давања на употребу запосленима, после ремонта, реконструкције или хаварије, као и пре почетка рада на новом месту рада ако је стационарна опрема премештена са једног на друго место, након отклањања недостатака утврђених од стране правног лица са лиценцом, након смртне или тешке повреде на раду запосленог при коришћењу опреме за рад, после наложене мере инспектора рада, као и уколико дође до било којих промена на опреми за рад које утичу на безбедан и здрав рад запослених.

МЕРЕ ЗАШТИТЕ НА ОРУЂИМА И УРЕЂАЈИМА ЗА РАД

Члан 42.

Сва средства и опрема за рад које су у функцији морају бити правилно постављене, према упутствима произвођача и намени технолошког процеса рада. Ни једна од машина у технолошком процесу не може користити ако на њима нису постављене одговарајуће заштитне напаве на покретним деловима.

На свим машинама и уређајима за рад мора се спровести заштита против удара електричне струје. Машине за рад и расхладни уређаји могу се само користити ако су у исправном стању. Машине, уређаји, ручни алати и помоћна средства морају бити пре употребе испитани у погледу њихове исправности за рад и стерилисани. Строго се забрањује вршити поправке, чишћење и подмазивање машине и уређаја за време рада.

БРИГА ЗА ЗДРАВЉЕ ЗАПОСЛЕНИХ У ЈП ВОДОВОД ВРАЊЕ

Члан 43.

ЈП Водовод Врање организује и обезбеђује из својих средстава здравствену заштиту запослених ради стварања услова за здравствено одговорно понашање и заштиту здравља на радном месту запосленог у складу са законом и општим актима предузећа.

СПЕЦИФИЧНА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА ЗАПОСЛЕНИХ, ЗАШТИТА ЖЕНА, ОМЛАДИНЕ И ЗАПОСЛЕНИХ СА СМАЊЕНОМ РАДНОМ СПОСОБНОШЋУ

Члан 44.

Послодавац је дужан да запосленом на радном месту са повећаним ризиком пре почетка рада обезбеди претходни лекарски преглед, као и прописане периодичне лекарске прегледе у току рада.

Претходни и периодични лекарски преглед запослених на радним местима са повећаним ризиком врши се на начин, по поступку и у роковима утврђеним прописима из безбедности и здрављу на раду.

Ако се у поступку периодичног лекарског прегледа утврди да запослени не испуњава посебне здравствене услове за обављање послова на радном месту са повећаним ризиком Послодавац је дужан да га премести на друго радно место које одговара његовим здравственим способностима.

Неиспуњавање посебних здравствених услова за рад на радном месту са повећаним ризиком не може бити разлог за отказ уговора о раду.

Члан 45.

Посебна права, обавезе и мере у вези са безбедношћу и здрављем на раду младих (нарочито у вези са њиховим духовним и телесним развојем), жена које раде на радном месту са повећаним ризиком који би могао да им угрози остваривање материнства, инвалида и професионално оболелих - уређују Законом о безбедности и здрављу на раду, другим прописима, колективним уговором, општим актом послодавца и уговором о раду.

Члан 46.

Запослени је дужан да се подвргне претходном лекарском прегледу пре него што отпочне са радом, ради утврђивања општег здравственог стања и способности за обављање одређеног посла за кога је Актом о процени ризика за радна места у радној средини утврђено да се врше лекарски прегледи.

Лекарско уверење о утврђеним психо-физичким способностима запослених, чува се у досијеу запосленог као документ трајне вредности.

Члан 47.

Запослени који треба да отпочну да раде на радним местима са повећаним ризиком пре почетка рада, подвргавају се претходном специјалистичком прегледу ради утврђивања способности за обављање таквог посла.

Упућивање запосленог на претходни лекарски преглед врши Послодавац.

Члан 48.

За вршење претходних и периодичних лекарских прегледа запослених на радним местима са повећаним ризиком послодавац ангажује службу медицине рада. Служба медицине рада издаје извештаје о лекарским прегледима у складу са прописима о безбедности и здрављу на раду.

Члан 49.

Запослени који раде на радним местима са повећаним ризиком подвргавају се периодичном лекарском прегледу у роковима предвиђеним Законом и Актом о процени ризика за радна места у радној средини код послодавца, а на основу оцене службе медицине рада – посебних здравствених услова и одређивања периодичности лекарских прегледа на радним местима са повећаним ризиком. Трошкове периодичних лекарских прегледа сноси Послодавац.

Члан 50.

Приликом упућивања запосленог на лекарски преглед истовремено се служби медицине рада доставља обавештење о подацима о радном месту са повећаним ризиком из Акта о процени ризика за радна места у радној средини.

Члан 51.

Запослени не може да ради прековремено ако би, по налазу надлежног здравственог органа, такав рад могао да погорша његово здравствено стање.

Запослени са здравственим сметњама, утврђеним од стране надлежног здравственог органа у складу са Законом, не може да обавља послове који би изазвали погоршање његовог здравственог стања или последице опасне по његову околину.

Члан 52.

Жене, омладина и запослени са смањеном радном способношћу, као запослени уживају посебну заштиту безбедности и здравља на раду у складу са законским прописима, одредбама овог Правилника и другим актима Послодавца.

Члан 53.

Запослена жена за време трудноће не може да ради на пословима који су по налазу надлежног здравственог органа, штетни за њено здравље и здравље детета, а нарочито на пословима који захтевају подизање терета или на којима постоји штетно зрачење

или изложеност екстремним температурама и вибрацијама.

Члан 54.

Запосленим женама код Послодавца забрањен је рад на следећим пословима:

На пословима и радним задацима са повећаним ризиком;

Рад на другим пословима који могу штетно и нарочитим ризиком да утичу на здравље жена;

Ручно преношење терета теже од дозвољених вредности и то за:

Старосна доб запослених	Највећа дозвољена маса терета (у кг)
15 до 19 година	10
19 до 45 година	25
више од 45 година	15

Члан 55.

У време трудноће жене се не могу распоређивати на послове и радне задатке који се обављају у принудном положају тела, или се рад обавља у дужем времену стојећи.

Забрањено је трудним женама одређивати послове који захтевају веће физичке напоре или било коју врсту психичких оптерећења у току рада.

Члан 56.

Запослени са смањеном радном способношћу не могу се распоређивати на послове, односно радно место са повећаним ризиком и друге послове где се захтева веће физичко напрезање и друга психичка напрезања у току обављања послова и радних задатака.

Члан 57.

Радни однос са лицем млађим од 18 година живота може да се заснује уз писмену сагласност родитеља, усвојиоца или староца, ако такав рад не угрожава његово здравље, морал и образовање, односно ако такав рад није забрањен законом.

Запослени млађи од 18 година живота не може да ради на пословима на којима се обавља нарочито тежак физички рад, рад под земљом, под водом или на великој висини,

који укључују излагање штетном зрачењу или средствима која су отровна, канцерогена или која проузрокују наследна обољења, као и ризик по здравље због хладноће, топлоте, буке или вибрације.

Члан 58.

Лица која су млађа од 18 година не могу се запошљавати и распоређивати на радна места са повећаним ризиком.

Запослени млађи од 18 година живота не може да ради ноћу, осим:

1. ако обавља послове у области културе, спорта, уметности и рекламне делатности;
2. када је неопходно да се настави рад прекинут услед више силе, под условом да такав рад траје одређено време и да мора да се заврши без одлагања, а послодавац нема на располагању у довољном броју друге пунолетне запослене.

Члан 59.

Пуно радно време запосленог млађег од 18 година живота не може да се утврди у трајању дужем од 35 часова недељно, нити дужем од осам часова дневно.

Такође, забрањен је прековремени рад и прерасподела радног времена запосленог који је млађи од 18 година живота.

Члан 60.

Забрањена је дискриминација особа са инвалидитетом. Забрањено је вршити дискриминацију због инвалидности у запошљавању и остваривању права из радног односа према:

1. Особи са инвалидитетом која тражи запослење;
2. Пратиоцу особе са инвалидитетом који тражи запослење;
3. Запосленој особи са инвалидитетом;
4. Запосленом пратиоцу особе са инвалидитетом.

Члан 61.

Дискриминацијом због инвалидности у запошљавању сматра се:

1. Непримање у радни однос особе са инвалидитетом или пратиоца особе са инвалидитетом због инвалидности, односно због својства пратиоца особе са инвалидитетом;
2. Постављање посебних здравствених услова за пријем у радни однос особе са инвалидитетом, осим ако су посебни здравствени услови за обављање одређених послова утврђени у складу са законом;
3. Претходна провера психофизичких способности које нису у непосредној вези са пословима за које се заснива радни однос;
4. Одбијање да се изврши техничка адаптација радног места која омогућује ефикасан рад особе са инвалидитетом, ако трошкови адаптације не падају на терет послодавца или нису несразмерни у односу на добит коју послодавац остварује запошљавањем особе са инвалидитетом.

Члан 62.

Обавеза запошљавања особа са инвалидитетом, јесте обавеза сваког послодавца који има најмање 20 запослених да има у радном односу одређени број особа са инвалидитетом. Послодавац који има од 20 до 49 запослених дужан је да има у радном односу једну особу са инвалидитетом. Послодавац који има 50 и више запослених дужан је да има у радном односу најмање две особе са инвалидитетом, и на сваких наредних започетих 50 запослених по једну особу са инвалидитетом.

Члан 63.

Запослени са смањеном радном способношћу и инвалид рада може се распоредити на све оне послове на којима може радити без професионалне рехабилитације и без опасности за смањење преостале радне способности.

Инвалиди се могу распоређивати само на оне послове који неће умањити њихову преосталу радну способност.

НАЧИН ПРОВЕРЕ ЗАПОСЛЕНИХ ПОД УТИЦАЈЕМ АЛКОХОЛА ИЛИ ДРУГИХ СРЕДСТАВА ЗАВИСНОСТИ

Члан 64.

Запослени који се налази под утицајем алкохола, психоактивних супстанци или других средстава зависности не сме започети, односно наставити рад. Уколико се посумња да је запослени користио лекове, психоактивне супстанце и друга средства која изазивају болести зависности, обавезан је да се удаљи са радног места и да се подвргне провери да ли је под утицајем алкохола или других средстава зависности у надлежној здравственој установи.

Члан 65.

Провера запослених под утицајем алкохола или других средстава зависности ради се у случајевима и на начин утврђен посебним актом.

ЛИЧНА ЗАШТИТНА ОПРЕМА

Члан 66.

Послодавац обезбеђује запосленима као и другим лицима која имају право на безбедност и здравље на раду из члана 3. овог Правилника, потребна средства за рад и личну заштитну опрему која одговара задацима које запослени обављају у складу са средбама Правилника о систематизацији радних места.

Члан 67.

Послодавац је дужан да запосленима обезбеди и изда на употребу средства за рад и личну заштитну опрему у исправном стању и на којима су примењене прописане мере за безбедност и здравље на раду и да обезбеди контролу њихове употребе у складу са наменом.

Послодавац је дужан да спроведе обуку запослених за правилно коришћење личне заштитне опреме.

Члан 68.

Послодавац може да запосленима изда на употребу опрему за рад и личну заштитну опрему, само ако су усаглашени са прописаним техничким захтевима, ако је њихова усаглашеност оцењена према прописаном поступку, ако су означени у складу са прописима и ако их прате прописане исправе о усаглашености и друга прописана документација.

Послодавац је дужан да обезбеди запосленима упутства за безбедан и здрав рад по прописима о безбедности и здрављу на раду за употребу опреме за рад.

ВОЂЕЊЕ ЕВИДЕНЦИЈА

Члан 69.

Послодавац је дужан да води и чува евиденције о:

1. радним местима са повећаним ризиком, запосленима који обављају послове на радним местима са повећаним ризиком и лекарским прегледима запослених који обављају те

- послове;
2. повредама на раду и професионалним болестима;
 3. запосленима обученим за безбедан и здрав рад и правилно коришћење личне заштитне опреме;
 4. запосленима изложеним биолошким штетностима групе 3 и/или групе 4;
 5. запосленима који су изложени карциногенима или мутагенима, хемијским материјама и азбесту, као и о здравственом стању и изложености;
 6. извештају о примени мера за безбедност и здравље на раду за делатности из члана 48. овог закона;
 7. извршеним прегледима и проверама опреме за рад и прегледима и испитивањима електричних и громобранских инсталација;
 8. извршеним испитивањима услова радне средине;
 9. издатој личној заштитној опреми.
- Евиденција се води на основу Правилника о евиденцији у области безбедности и здравља на раду са прописаним обрасцима издатим од Министарства за рад и социјалну политику.

ОБАВЕЗЕ ЈП ВОДОВОД ВРАЊЕ ПРЕМА ИНСПЕКЦИЈИ РАДА

Члан 70.

Послодавац је дужан да, ради вршења надзора, омогући инспектору рада:

- 1) улазак у објекте и просторије, у свако доба када има запослених на раду;
- 2) одреди најмање једног запосленог који ће инспектору пружати потребне информације и обавештења, давати податке, акте и документацију;
- 3) увид у стабилност конструкције и објекта за колективну безбедност и здравље на раду и помоћне конструкције и објекта, као и конструкције и објекта, који се привремено користи за рад и кретање запослених;
- 4) увид у примењене мере безбедности и здравља на раду на средствима за рад и у радној средини;
- 5) увид у личну заштитну опрему;
- 6) увид у податке и евиденције о производњи, коришћењу и складиштењу хемијских материја.

Члан 71.

Отклањање недостатака наложених решењем инспекције рада је у надлежности послодавца. Евиденцију издатих решења, праћење рокова за извршење мера и извештавање инспекције рада о извршеним мерама у надлежности је послодавца уз и стручног лица за безбедност и здравље на раду.

Члан 72.

Предузимање мера и радњи чијом применом и извршавањем се, у складу са одредбама овог закона, обезбеђује безбедност и здравље на раду запослених – инспектор рада налаже решењем.

Против решења инспектора рада може се изјавити жалба министру надлежном за послове рада, у року од 15 дана од дана достављања решења. Жалба не одлаже извршење решења којим је наређена забрана рада. Решење министра надлежног за послове рада, донето поводом жалбе, коначно је у управном поступку и против њега се може покренути управни спор.

Члан 73.

Послодавац је дужан да, у року који одреди инспектор рада, предузме наложене мере и отклони утврђене недостатке или неправилности.

Послодавац је дужан да у року од осам дана од истека рока за отклањање утврђеног недостатка или неправилности, обавести у писаној или електронској форми, надлежну инспекцију о извршењу наложене обавезе.

Члан 74.

Послодавац посебним актом обавештава надлежну инспекцију рада о почетку рада предузећа, односно почетку рада појединих делова предузећа, као и о променама технолошког процеса уколико се битно мењају услови рада.

Члан 75.

Послодавац је обавезан да надлежну инспекцију рада обавести о свакој смртној, колективној или тешкој повреди на раду и о појавама које би могле угрозити безбедност запослених.

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 76.

Правилник о безбедности и здравља на раду је усклађен са Актом о процени ризика.

Члан 77.

Овај Правилник ступа на снагу даном доношења и објављивања на огласној табли ЈП Водовод Врање.

Председник Надзорног одбора
Љубиша Крстић, дипл. екон.

